

3-1-2016

การศึกษาเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่าง ในนักศึกษาสายอาชีพและนักเรียนสายสามัญ

กฤษฎา สารทอง

ฉัตร ทิชยรัตน์ เสถียร

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/clmjjournal>

Part of the [Medicine and Health Sciences Commons](#)

Recommended Citation

สารทอง, กฤษฎา and ทิชยรัตน์ เสถียร, ฉัตร (2016) "การศึกษาเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างในนักศึกษาสายอาชีพและนักเรียนสายสามัญ," *Chulalongkorn Medical Journal*: Vol. 60: Iss. 2, Article 9.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/clmjjournal/vol60/iss2/9>

This Modern Medicine is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn Medical Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การศึกษาเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเอง และแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างในนักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญ

กฤษฎา สารทอง*

ณัฏฐร ทิพย์รัตน์เสถียร**

Sarndhong K, Pittarattanasatian N. The comparative study of self-esteem and achievement motivation between vocational training school and high school. Chula Med J 2016 Mar – Apr; 60(2): 231 - 46

- Background** : *Self-esteem and achievement motivation are related to development of adolescence. The more self-esteem and achievement motivation one has, the more one has better quality of life and mental health.*
- Objective** : *To study of comparison as well as relative factors of self-esteem and achievement motivation of students in vocational training school and high school.*
- Design** : *A cross-sectional descriptive design.*
- Setting** : *Santirat Institute of Business Administration and Horwang School.*
- Materials and Methods** : *In total, 120 students of avocational training school and high school who aged between 16 to 18 years old in academic year 2014 were recruited as subjects by simple random sampling methods. Data collected included: personal information, self-esteem questionnaires developed by Coopers Smith and achievement motivation questionnaires developed by McClelland. Data analysis was done using Independent t-test One-way ANOVA, Least Significant Difference (LSD) and Pearson Correlation.*

* นิสิตปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Result** : *From this study, the self-esteem of students in the vocational training school is significantly more higher than those in the high school with statistical difference at $p < 0.05$. Furthermore, gender difference of a students in the high school is significantly related to levels of self-esteem with statistical difference at $p < 0.05$. The achievement motivation mean of students in the vocational training school which at high level is similar to that of those in the high school ($\bar{x} = 58.12$ and 57.33 respectively). Careers of the parents of the students in the vocational training school are significantly related to the levels of achievement motivation with statistical difference at $p < 0.05$.*
- Conclusion** : *In this study, self-esteem of students in vocational training school is higher than a those in the high school as well as gender difference of students in the high school is related to the self-esteem levels. Furthermore, their achievement motivation is no difference and careers of the parents of students in the vocational training school are related to their achievement motivation. The finding of the relative factors and the other sources will help related organizations regarding adolescence to understand them better and to apply for their development to be a better quality person in the future.*
- Keywords** : *Self-esteem, achievement motivation, vocational training school, high school, adolescence.*

Reprint request: Pittarattanasatian N. Department of Psychiatry, Faculty of Medicine,
Chulalongkorn University Bangkok 10330, Thailand.

Received for publication. March 25, 2015.

กฤษฎา สารทอง, ณัฏฐา พิทยรัตน์เสถียร. การศึกษาเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญ. *จุฬาลงกรณ์เวชสาร* 2559 มี.ค. - เม.ย.; 60(2): 231 - 46

- เหตุผลของการทำวิจัย** : ความภาคภูมิใจในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีส่วนเกี่ยวเนื่องในการพัฒนาวัยรุ่น ซึ่งถ้าหากวัยรุ่นกลุ่มดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองที่ดีและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ดี ซึ่งส่งผลให้เด็กมีคุณภาพในการใช้ชีวิตที่ดี และมีสุขภาพจิตที่ดี
- วัตถุประสงค์** : เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รวมถึงศึกษาปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องของระหว่างนักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญ
- รูปแบบการวิจัย** : การวิจัยเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง
- สถานที่ทำการศึกษา** : วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ฯ และโรงเรียนหอวัง
- ตัวอย่างและวิธีการศึกษา** : ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาจากระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช. ทุกสาขาวิชาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ฯ และนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมตอนปลายที่โรงเรียนหอวัง ประจำปีการศึกษา 2557 ที่มีอายุระหว่าง 16 -18 ปี กลุ่มละ 60 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ประเมิน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน 2) แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง 3) แบบสอบถามการแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Independent t-test, One-way ANOVA และ Least Significant Difference (LSD)
- ผลการศึกษา** : พบว่านักเรียนสายสามัญมีระดับความภาคภูมิใจในตนเองน้อยกว่านักศึกษาสายอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($p < 0.05$) นักเรียนสายสามัญ ที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับความภาคภูมิใจในตนเองต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($p < 0.05$) นักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญส่วนใหญ่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 70.00 และ 76.67 ตามลำดับ) หากใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลผล พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก (= 58.12 และ 57.33 ตามลำดับ) นักศึกษาสายอาชีพที่มีอาชีพของผู้ปกครองแตกต่างกันมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ ($p < 0.05$)

- สรุป** : ระดับความภาคภูมิใจในตนเองทั้งสองรูปแบบการศึกษานั้นต่างกัน และพบว่าปัจจัยเรื่องเพศมีผลต่อระดับความภาคภูมิใจในตนเอง ในส่วนของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทั้งสองรูปแบบการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางที่ไม่แตกต่างกัน และพบว่าปัจจัยเรื่องของอาชีพผู้ปกครอง ของนักศึกษาสายอาชีพมีผลต่อระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งการทราบ ถึงปัจจัยและผลการศึกษาเหล่านี้จะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น เข้าใจในตัวเด็กวัยรุ่นมากขึ้น และนำมาปรับใช้ในการพัฒนาเด็กวัยรุ่น ให้เป็นบุคลากรที่ดีมีคุณภาพเพื่อพัฒนาสังคมในอนาคตต่อไป
- คำสำคัญ** : ความภาคภูมิใจในตนเอง, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, นักศึกษาสายอาชีพ, นักเรียนสายสามัญ, วัยรุ่น.

การรวมตัวกันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน มีเป้าหมายเพื่อผลักดันเศรษฐกิจในประเทศ ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว รวมทั้งพัฒนาตัวบุคคลให้มีคุณภาพ มากขึ้น ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554)⁽¹⁾ ได้มุ่งพัฒนาคนทั้งในมิติ ของจริยธรรมและมิติของความรู้มุ่งสู่ “สังคมที่มีความสุข ยั่งยืน” ทำให้เกิดการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการศึกษา⁽²⁾ จากการประชุมเศรษฐกิจโลก World Economic Forum (WEF)⁽³⁾ ได้มีการรายงานสรุปผลประจำปี⁽⁵⁾ ในส่วนของ การศึกษามีการจัดอันดับคุณภาพการศึกษาในระดับโลก ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 78 ใน 144 ประเทศ ส่วนถ้าว ระดับภูมิภาคกลุ่มอาเซียนพบว่าประเทศไทย คืออันดับที่ 8 ใน 10 ซึ่งเป็นรองจากประเทศกัมพูชา และประเทศ เวียดนาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า “การศึกษาไทยถูกประเมินในระดับนานาชาติหลายครั้ง ผลที่ได้ก็แสดงให้เห็นว่าเรายังทำได้ไม่ดีจริง ๆ แม้ผลอาจ ไม่ตรงร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าประเทศไทยอยู่ลำดับนั้นจริงหรือไม่ แต่อย่างน้อยก็แสดงให้เห็นว่าการ ศึกษาไทยมีปัญหา อยู่มาก”⁽⁴⁾

Piaget⁽⁵⁾ กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสามารถ ในการเรียนรู้ มีความคิดเป็นแบบรูปธรรม สามารถเข้าใจ เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น มีความสามารถในการ คิด วิเคราะห์ แต่ยังคงขาดความยืดหยุ่น มีความ หุนหันพลันแล่น ขาดการไตร่ตรอง สิ่งที่เป็นส่วนหนึ่งที่จะ พัฒนาระดับสติปัญญาที่ดี ก็คือ การศึกษา ซึ่งระบบ การศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยนั้นปัจจุบันตามกำหนด กระทรวง ในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่งเป็นสอง ระดับ ดังนี้ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และการ ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแบ่งเป็นสองรูปแบบดังนี้ 1. ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา 2. ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา ความรู้และทักษะให้ผู้เรียนที่จบสามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปประกอบอาชีพได้ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูง ต่อไป⁽⁶⁾

ปัจจุบันนั้นกระแสสังคมประเทศไทย เด็กส่วนใหญ่เข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษามากขึ้น ส่งผลให้ผู้ ที่มาศึกษาการศึกษาเฉพาะทางลดลงอย่างมาก⁽⁷⁾ ซึ่งคล้อง กับข้อมูลสถิติจากกรมอาชีวศึกษา พบว่าจำนวนนักศึกษา สายอาชีพที่เรียนต่อมีแนวโน้มที่ลดลง ขณะเดียวกัน จำนวนนักศึกษาสายอาชีพออกก่อนกำหนดนั้นมีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นจากปี 53 - 55⁽⁸⁾ พบว่าสาเหตุส่วนใหญ่มาจาก ปัญหาส่วนตัว ร้อยละ 88.53 เช่น ไม่อยากเรียน มีปัญหา กับเพื่อน สุขภาพไม่ดี ติดแฟนและตั้งครมระหว่างเรียน ฯลฯ สาเหตุรองลงมา คือมีปัญหาครอบครัว ร้อยละ 85.27 เช่น ฐานะที่บ้านยากจน ต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน พ่อแม่ หย่าร้าง ฯลฯ และมีปัญหาเรื่องการเรียน ร้อยละ 80.84 เช่น เรียนยาก รู้สึกไม่ชอบสาขาวิชาที่เรียน เนื้อหาที่เรียน ไม่ตรงตามที่ต้องการ ฯลฯ⁽⁹⁾ ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์⁽⁹⁾ ได้กล่าว ว่า การจัดการศึกษาอาชีพของไทยมีคุณภาพไม่พอ ภาพรวมยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ คนมาเรียนอาชีพทุกวันนี้ มีน้อยลง และภาพลักษณ์ของอาชีพติดลบแก้ไขไม่ได้ รวมถึงตลาดแรงงานยังไม่ตอบสนอง ดังนั้นไม่เพียงแค่ สังคมอาชีวะ รวมถึงตัวผู้เรียนก็ประสบปัญหา ⁽⁷⁾ แล้วถ้า ผู้เรียนมีจิตใจไม่แข็งแรงแจกส่งผลต่อความภาคภูมิใจ ในตนเอง ซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิต การเรียนรู้ ความศรัทธา ในตนเอง ไม่มีความกระตือรือร้น รวมถึงขาดแรงจูงใจ การทำสิ่งต่าง ๆ ฯลฯ ดังที่ Khera⁽¹⁰⁾ และ Branden⁽¹¹⁾ ได้กล่าวไว้ วัยรุ่นเป็นวัยการเรียนรู้ ⁽¹⁾ ซึ่งการมีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สิ่งหนึ่งที่จะนำไปสู่การเรียนรู้เพื่อพัฒนาระดับ สติปัญญาที่ดีก็คือ การมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเปรียบ เสมือนพลังผลักดันให้บุคคลก้าวสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ให้ สำเร็จเพื่ออนาคตที่ดี ตามที่ McClelland⁽¹²⁾ ได้กล่าวไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้นพบว่าจากสถานการณ์ เหล่านี้มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอนาคตของ ชาติให้มีคุณภาพทางการศึกษา และมีอนาคตที่ดีพร้อม สู้สังคมอาเซียน ซึ่งการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motivation) กับความภาคภูมิใจในตัวเอง (Self-esteem) มีส่วนเกี่ยวเนื่องในการพัฒนาอนาคตของชาติเหล่านี้ ซึ่งผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประเด็นเหล่านี้ใน

นักศึกษาสายอาชีพ กับนักเรียนสายสามัญในประเทศไทย ว่ามีความต่างหรือเหมือนกันมากน้อยเพียงใด

ประชากรเป้าหมาย

เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 120 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 60 คน คือ

1. นักศึกษาจากระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือปวช. ทุกสาขาวิชา ที่กำลังศึกษาที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ในพระอุปถัมภ์ฯ ปีการศึกษา 2557
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมตอนปลาย ทุกแผนก การเรียน ที่กำลังศึกษาที่โรงเรียนหอวัง ปีการศึกษา 2557

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนพื้นฐาน
จำนวน 24 ข้อ แบ่งเป็น ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล จำนวน 13 ข้อ และข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตัวเอง โดยใช้แบบประเมินความภาคภูมิใจในตัวเอง ฉบับของรัชเนีย แก้วคำศรี ปี 2545 ที่แปลเป็นภาษาไทย

และปรับปรุงมาจาก The Coppersmith Self-Esteem Inventory: CSEI (1984)⁽¹³⁾ จำนวน 57 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (Cronbach's Alpha coefficient) ประกอบไปด้วย ด้านตนเองโดยทั่วไป ด้านการเรียน ด้านสังคมและเพื่อน และด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ 0.79, 0.59, 0.55 และ 0.58 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ฉบับของปัญญา ชูช่วย ปี 2551⁽¹⁴⁾ จำนวน 16 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน (Cronbach's Alpha coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.811

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน Independence t-test, One-way ANOVA และการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเป็นรายคู่ Least Significant Difference (LSD)

ผลการศึกษา

ตารางที่ 1. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคล	นักศึกษาสายอาชีพ (n = 60)		นักเรียนสายสามัญ (n = 60)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	37	61.67	12	20.00
หญิง	23	38.33	48	80.00
\bar{X}	18.62		16.55	
SD	1.80		0.96	
ผลการเรียนปัจจุบัน				
น้อยกว่า 3.00	28	46.67	16	26.67
3.01 - 3.50	24	40.00	28	46.67
3.51 - 4.00	8	13.33	16	26.67
\bar{X}	3.00		3.26	
SD	0.46		0.37	

ตารางที่ 1. (ต่อ) จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคล	นักศึกษาสาขาอาชีพ		นักเรียนสายสามัญ	
	(n = 60)		(n = 60)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผลการเรียนก่อนหน้า				
น้อยกว่า 3.00	23	38.33	17	28.33
3.01 - 3.50	33	55.00	29	48.33
3.51 - 4.00	4	6.67	14	23.33
\bar{X}	3.05		3.17	
SD	0.40		0.46	
รายรับจากครอบครัวให้มาสถานศึกษาในแต่ละวัน				
น้อยกว่า 151 บาท/วัน	23	38.33	38	63.33
151 - 200 บาท/วัน	25	41.67	18	30.00
มากกว่า 200 บาท/วัน	12	20.00	4	6.67
\bar{X}	189.16		150.33	
SD	75.74		57.01	
ความเพียงพอของรายรับจากครอบครัวให้มาสถานศึกษาในแต่ละวัน				
เพียงพอ	50	83.33	59	98.33
ไม่เพียงพอ	10	16.67	1	1.67
โรคประจำตัว				
ไม่มี	48	80.00	49	81.67
มี (เช่น โรคภูมิแพ้)	12	20.00	11	18.33
บุหรี				
ไม่สูบ	54	90.00	60	100.00
สูบ 1 - 5 มวน/วัน	4	6.67	0	0.00
สูบมากกว่า 10 มวน/วัน	2	3.33	0	0.00
สุรา				
ไม่ดื่ม	46	76.67	60	100.00
ดื่ม 1 ขวด/สัปดาห์	8	13.33	0	0.00
ดื่ม 2 ขวด/สัปดาห์	1	1.67	0	0.00
ดื่ม มากกว่า 2 ขวด/สัปดาห์	5	8.33	0	0.00
สารเสพติด				
ไม่เคยเสพ	55	91.67	60	100.00
เสพ	1	1.67	0	0.00
เคยเสพแต่เลิกแล้ว	4	6.67	0	0.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาสายอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 61.67) และนักเรียนสายสามัญส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 80.00) นักศึกษาสายอาชีพส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 - 20 ปี (ร้อยละ 60.00) นักศึกษาสายอาชีพส่วนใหญ่มีผลการเรียนปัจจุบันน้อยกว่า 3.00 (ร้อยละ 46.67) ส่วนนักเรียนสายสามัญมีผลการเรียนปัจจุบันอยู่ระหว่าง 3.01-3.50 (ร้อยละ 46.67) โดยมีผลการเรียนก่อนหน้านี้ของนักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 3.01 - 3.50 (ร้อยละ 55.00 และ 48.33 ตามลำดับ) ทางด้านรายรับจากครอบครัวให้มาสถานศึกษาใน

แต่ละวันของของนักศึกษาสายอาชีพส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 151 - 200 บาท/วัน (ร้อยละ 41.67) ขณะที่นักเรียนสายสามัญส่วนใหญ่น้อยกว่า 151 บาท/วัน (ร้อยละ 63.33) ส่วนใหญ่มีความเพียงพอกับรายรับจากครอบครัวให้มาสถานศึกษาในแต่ละวัน (ร้อยละ 83.33 และ 98.33 ตามลำดับ) และไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 80.00 และ 81.67 ตามลำดับ) ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 90.00 และ 100.00 ตามลำดับ) ไม่ดื่มสุรา (ร้อยละ 76.67 และ 100.00 ตามลำดับ) ไม่เคยเสพยาเสพติด (ร้อยละ 91.67 และ 100.00 ตามลำดับ)

ตารางที่ 2. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว

ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว	นักศึกษาสายอาชีพ		นักเรียนสายสามัญ	
	(n = 60)		(n = 60)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพผู้ปกครองที่เป็นเสาหลักของครอบครัว				
เกษตรกร	2	3.33	0.00	0.00
รับราชการ	8	13.33	17	28.33
ค้าขาย	16	26.67	6	10.00
รัฐวิสาหกิจ	5	8.33	14	23.33
รับจ้าง	25	41.67	19	31.67
นักเรียน/นักศึกษา	1	1.67	0	0.00
ธุรกิจส่วนตัว	3	5.00	4	6.67
สถานะในครอบครัว				
อยู่ด้วยกัน	35	58.33	49	81.67
แยกกันอยู่	6	10.00	3	5.00
หย่าร้าง	6	10.00	3	5.00
อยู่กับพ่อ	2	3.33	1	1.67
อยู่กับแม่	8	13.33	4	6.67
อื่น ๆ (อยู่กับป้า, พี่)	3	5.00	0	0.00
ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่เป็นเสาหลักของครอบครัว				
ไม่ได้ศึกษา	2	3.33	1	1.67
ประถมศึกษา	18	30.00	1	1.67
มัธยมศึกษาตอนต้น	10	16.67	6	10.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช.	12	20.00	11	18.33
อนุปริญญา /ปวส.	6	10.00	8	13.33
ปริญญาตรี	10	16.67	26	43.33
อื่น ๆ (ปริญญาโท)	2	3.33	7	11.67

ตารางที่ 2. (ต่อ) จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว

ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว	นักศึกษาสายอาชีพ (n = 60)		นักเรียนสายสามัญ (n = 60)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้รวมในครอบครัวในครอบครัวในแต่ละเดือน				
น้อยกว่า 30,001 บาท/เดือน	34	56.67	11	18.33
30,001 - 50,000 บาท/เดือน	21	35.00	25	41.67
มากกว่า 50,000 บาท/เดือน	5	8.33	24	40.00
\bar{X}	32,111.96		65,424.87	
SD	20,414.44		44,128.24	
ความเพียงพอสำหรับใช้จ่ายในครอบครัวในแต่ละเดือน				
รายได้เพียงพอและมีเหลือเก็บ	24	40.00	43	71.67
รายได้เพียงพอแต่ไม่มีเหลือเก็บ	23	38.33	15	25.00
รายได้ไม่เพียงพอแต่ไม่มีหนี้สิน	3	5.00	0	0.00
รายได้ไม่เพียงพอและมีหนี้สิน	10	16.67	2	3.33
รูปแบบโครงสร้างครอบครัว				
ครอบครัวเดี่ยว	41	68.33	40	66.67
ครอบครัวขยาย	19	31.67	20	33.33

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญส่วนใหญ่ ผู้ปกครองที่เป็นเสาหลักของครอบครัวมีอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 41.67 และ 31.67 ตามลำดับ) มีสถานะใน ครอบครัว คือ อยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 58.33 และ 81.67 ตาม ลำดับ) นักศึกษาสายอาชีพส่วนใหญ่มีอายุของผู้ปกครอง ที่เป็นเสาหลักของครอบครัวน้อยกว่า 46 ปี (ร้อยละ 36.67) ส่วนระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่เป็นเสาหลักของ ครอบครัวของนักศึกษาสายอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ประถมศึกษา (ร้อยละ 30.00) ขณะที่นักเรียนสายสามัญ มีระดับการศึกษาของผู้ปกครองอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 43.33) ด้านรายได้รวมในครอบครัวในครอบครัว ในแต่ละเดือนของนักศึกษาสายอาชีพส่วนใหญ่ น้อยกว่า 30,001 บาท/เดือน (ร้อยละ 56.67) ขณะที่นักเรียนสาย สามัญมีรายได้รวมในครอบครัวในครอบครัวในแต่ละเดือน 30,001 - 50,000 บาท/เดือน (ร้อยละ 41.67) นักศึกษา

สายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญส่วนใหญ่ครอบครัวมี รายได้เพียงพอสำหรับใช้จ่ายในครอบครัวและมีเหลือเก็บ ในแต่ละเดือน (ร้อยละ 40.00 และ 71.67 ตามลำดับ) มีรูปแบบโครงสร้างครอบครัวเป็นแบบครอบครัวเดี่ยว (ร้อยละ 68.33 และ 66.67 ตามลำดับ)

จากตารางที่ 3 เปรียบเทียบระดับความภาค ภูมิใจในตัวเองระหว่างนักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียน สายสามัญ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ Independent t-test พบว่านักเรียนสายสามัญมีระดับความภาคภูมิใจใน ตัวเองอยู่ในระดับที่น้อยกว่านักศึกษาสายอาชีพ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาราย ด้าน พบว่านักเรียนสายสามัญมีระดับความภาคภูมิใจใน ตัวเอง โดยทั่วไป ด้านสังคมและเพื่อน และด้านครอบครัว อยู่ในระดับที่น้อยกว่านักศึกษาสายอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3. ผลการเปรียบเทียบระดับการเห็นคุณค่าในตัวเองระหว่างนักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญ

ความภาคภูมิใจในตนเอง	นักเรียนสายสามัญ (n = 60)		นักศึกษาสายอาชีพ (n = 60)		t	Df	P-value
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD			
ด้านตนเองโดยทั่วไป	8.23	4.89	10.67	5.18	-2.646*	118	0.009
ด้านสังคมและเพื่อน	1.87	1.66	2.77	1.35	-3.261*	118	0.001
ด้านครอบครัว	2.08	1.53	2.87	1.73	-2.624*	118	0.010
ด้านการเรียน	2.37	1.90	2.98	1.80	-1.823	118	0.071
รวม	14.55	8.48	19.28	8.35	-3.081*	118	0.003

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับระดับความภาคภูมิใจในตนเองด้านการเรียนไม่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างกลุ่มนักเรียนสายสามัญ และนักศึกษาสายอาชีพ

เมื่อเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตัวเองระหว่างเพศชายและหญิง ในกลุ่มนักศึกษาสายอาชีพ พบว่าความภาคภูมิใจในตัวเองแตกต่างกันน้อย โดยเพศหญิงมีความภาคภูมิใจในตัวเองน้อยกว่าเพศชาย ซึ่งในเพศชายนั้น $\bar{X} = 20.22$, SD = 9.07 และในเพศหญิงนั้น $\bar{X} = 17.78$, SD = 6.95

ส่วนในกลุ่มนักเรียนสายสามัญ พบว่าเพศหญิงมีความภาคภูมิใจในตัวเองน้อยกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งในเพศชายนั้น = 19.08, SD = 11.02 และในเพศหญิงนั้น = 13.42, SD = 7.44

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างนักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญส่วนใหญ่มิ่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 70.00 และ 76.67 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลผล พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 58.12$ และ 57.33 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4. จำนวน และร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	นักศึกษาสายอาชีพ (n = 60)		นักเรียนสายสามัญ (n = 60)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยมาก	0	0.00	0	0.00
น้อย	0	0.00	1	1.67
ปานกลาง	6	10.00	4	6.67
มาก	42	70.00	46	76.67

เมื่อเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ นักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญ โดยจำแนก ตามอาชีพของผู้ปกครอง ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความ แปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่านักศึกษา สายอาชีพที่มีอาชีพของผู้ปกครองแตกต่างกันมีระดับ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนนักเรียนสายสามัญ ที่มีอาชีพของผู้ ปกครองแตกต่างกันมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่ต่างกัน

โดยเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ นักศึกษาสายอาชีพ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองเป็น รายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่านักศึกษาสายอาชีพที่ผู้ปกครอง มีอาชีพรับราชการ มีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อยกว่า นักศึกษาสายอาชีพที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย รัฐวิสาหกิจ และรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ นักศึกษาสายอาชีพที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย และรับจ้าง มีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อยกว่านักศึกษาสายอาชีพ ที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05

วิจารณ์

ดังตารางที่ 3 เมื่อวิเคราะห์ด้วย Independent t-test นักเรียนสายสามัญมีระดับความภาคภูมิใจในตัวเอง ด้านตัวเองอยู่ในระดับที่น้อยกว่านักศึกษาสายอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากแนวคิดของ Erikson⁽¹⁵⁾ กล่าวว่าวัยรุ่นนั้นจะแสดงความเป็นตนเอง ในสิ่งที่ตนเองชอบกับในกลุ่มเพื่อนที่มีลักษณะคล้ายกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างกันในกลุ่ม ซึ่ง Dusek⁽¹⁶⁾ ได้อธิบายว่าวัยรุ่นจะใช้พฤติกรรมและทักษะของกลุ่ม เพื่อนมาเป็นบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบหรือประเมิน ตนเอง (Social comparison) และรับเอาเจตคติพฤติกรรม ของกลุ่มเพื่อนมาปฏิบัติ (Conformity) จนหล่อหลอม ก่อให้เกิดวัฒนธรรม ค่านิยม และเป็นเอกลักษณ์ (Identity) นอกเหนือจากนั้น Rogers⁽¹⁷⁾ ได้กล่าวว่าเนื่องจากวัยรุ่น เป็นวัยที่เจริญพันธุ์ วัยนี้จะมีเอกลักษณ์ทางเพศที่ค่อนข้าง ชัดเจน รูปร่างเพศของตน แสดงออกมาทางบุคลิกภาพ

และมีการแสดงความรู้สึกพึงพอใจต่อเพศที่ตนชอบ ผนวก กับวัยนี้ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนไม่ว่าจะเป็น เพื่อนต่างเพศ หรือเพศเดียวกันก็ตาม รวมถึงคนในสังคม โดยวัยรุ่นนั้นจะพยายามสร้างความโดดเด่นเพื่อที่จะ เป็นที่ยอมรับโดยวิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสร้าง ภาพลักษณ์ บุคลิกภาพ และ ความสามารถ เป็นต้น ซึ่ง สังคมในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างแห่งนี้เป็นสังคมที่เต็มไปด้วย การแข่งขันทางด้านวิชาการ โดยเด็กที่เรียนสถาน ศึกษาผ่านการคัดเลือกจากเด็กจำนวนมากที่สมัครโดย วิธีการทดสอบทางวิชาการ ดังนั้นอิทธิพลการยอมรับใน กลุ่มเพื่อนในกลุ่มตัวอย่างแห่งนี้คือ ความสามารถทางการ เรียน ดังนั้นวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างนี้จะเอาความสามารถ ทางการเรียนของเพื่อนมาเป็นบรรทัดฐานในการวัดความ สำเร็จในตนเองว่าดีหรือไม่ ซึ่งส่งผลต่อความภาคภูมิใจ ในตนเอง ดังนั้นเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูง เวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะมีอิทธิพลต่อความน่าเชื่อถือ ง่ายต่อการยอมรับ มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนที่น้อยกว่าเมื่อมีการเปรียบเทียบ ดังนั้นประเด็น นี้ผู้วิจัยจึงคาดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยส่งผลต่อ ความภาคภูมิใจในตนเองในด้านสังคมและเพื่อนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ Coopersmith⁽¹⁸⁾ ศิริวรรณ วัฒนปรีชา⁽¹⁹⁾ Lawrence⁽²⁰⁾ และ Brookover⁽²¹⁾

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นก็เป็นอีกหนึ่ง เป้าหมายของเด็ก ส่งผลความภาคภูมิใจในตัวเอง ซึ่ง ความภาคภูมิใจในตัวเองนั้นอย่าง James⁽²²⁾ ได้กล่าว ข้างต้นว่า เกิดจากผลลัพธ์ที่เด็กสามารถทำได้ (Success) เทียบด้วยเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Pretentions) ในเรื่องของการ ศึกษา ผู้ปกครองบางคนนั้นให้ความหมายเกี่ยวกับการ ศึกษาค่อนข้างมาก ส่งผลต่อการคาดหวังในตัวเด็ก ในเรื่องนี้ค่อนข้างสูง ซึ่งในธรรมชาติของเด็กต้องการยอมรับ จากพ่อแม่ที่สุด และเด็กก็จะแสวงหาวิธีการต่าง ๆ มา พิสูจน์ตัวเองเพื่อ ให้พ่อแม่เกิดการยอมรับ ซึ่งในเรื่อง การศึกษานั้น เด็กก็จะมองว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี รู้สึกถึงการยอมรับจากพ่อแม่ พอเกิดการยอมรับเด็กก็จะ

มีความภาคภูมิใจในตัวเอง ในทางตรงกันข้ามถ้าความคาดหวังของผู้ใหญ่นั้นสูงเกินความสามารถเด็กที่จะทำ บางที่เด็กรู้สึกสับสนว่าพ่อแม่กดดันมากเกินไปหรือไม่เข้าใจตัวเขาเลยก็ส่งผลต่อสภาวะทางอารมณ์และสุขภาพจิตของเด็กในทางลบ เพราะเด็กจะกลัวว่าไม่สามารถทำตามที่ผู้ใหญ่คาดหวัง และถ้าหากเด็กไม่สามารถทำได้ตามที่ผู้ใหญ่ได้คาดหวังเด็กก็จะเกิดความภาคภูมิใจในตัวเองที่ต่ำ ประเด็นนี้จึงส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตัวเองของเด็กด้านครอบครัวของนักเรียนสายสามัญที่ต่างกับนักศึกษาสายอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวภา วชิรโรจน์ไพศาล⁽²³⁾

ในส่วนของนักศึกษาสายอาชีพผู้ปกครองของนักศึกษาสายอาชีพโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ผู้วิจัยคาดว่าผู้ปกครองอาจไม่ได้ให้ความคาดหวังหรือกดดันในตัวเด็ก ขอแค่เพียงให้เด็กนั้นมีวิชาเลี้ยงดูตนเองได้ นอกจากนั้นแล้วนักศึกษาสายอาชีพไม่มีความกดดันที่จะต้องแข่งขันทางด้านการศึกษา ทำให้เรียนแบบรู้สึกผ่อนคลายไม่กดดัน เพราะนักศึกษาอาชีพรู้หน้าที่ของตนเองชัดเจนแล้ว ว่าจบมาจะทำงานอะไร แนวไหน ทุกคนเสมอเท่าเทียมกัน ซึ่งจากผลศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางด้านเรียนของนักศึกษาสายอาชีพในภาคเรียนก่อนและปัจจุบันซึ่งอยู่ในระดับดี แต่อิทธิพลที่คาดว่าจะส่งผลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และความภาคภูมิใจในตัวเองดี ได้แก่ กลุ่มเพื่อน คือ เรียนแบบมีเพื่อนช่วยเพื่อนต่างคนต่างช่วยเหลือส่งเสริมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับการศึกษาของสมพิศ แซ่เฮง⁽²⁴⁾ อารมณ์ ใจเที่ยง⁽²⁵⁾ และ สมพร พรหมจรรย์⁽²⁶⁾ ที่กล่าวว่าการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีผลต่อการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และระดับความภาคภูมิใจในตัวเองระดับที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ วัฒนปริษา⁽¹⁹⁾ Lawrence⁽²⁰⁾ และ Brookover⁽²¹⁾ ดังที่กล่าวว่าการมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่ดีมีความสัมพันธ์ต่อความภาคภูมิใจในตนเองในทิศทางที่ดีตามมา

เมื่อวิเคราะห์ Independent t-test พบว่าในนักเรียนสายสามัญ ที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับการเห็น

คุณค่าในตัวเองต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Schwartz สุรัชัย วิริยะ⁽²⁷⁾ มนตรี พบว่าเพศหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกว่าเพศชายหาก⁽²⁸⁾ ภาพลักษณ์ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตัวเองของวัยรุ่นเพศหญิง อ้างอิงตามแนวคิดของ Rogers⁽¹⁷⁾ วัยรุ่นคือวัยที่เจริญพันธุ์ มีความรู้สึกพึงพอใจต่อเพศที่ตนชอบ และวัยรุ่นจะมีการพยายามสร้างความโดดเด่น ทั้งในเพศชายและเพศหญิง ซึ่งโดยเฉพาะเพศหญิง จะให้ความสำคัญในเรื่องของรูปร่างหน้าตา บุคลิกภาพ มากกว่าเพศชายโดยสิ้นเชิง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากบุคคลที่ตนให้ความหมายและพึงพอใจ จากแนวคิดนี้ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ จุฬนี เทียนไทย⁽²⁹⁾ พบว่าภาพลักษณ์เรือนร่างในอุดมคติของวัยรุ่นหญิงไทยในกรุงเทพฯ คือความสูง(ตามมาตรฐานของชนชาติตะวันตก) และให้ความสำคัญในเรื่องวิธีการมองในรายละเอียดของแต่ละอวัยวะที่ตนไม่พึงพอใจ ซึ่งตรงข้ามกับเพศชายที่มองอวัยวะเป็นภาพรวม ซึ่งอิทธิพลมาจากกลุ่มเพื่อน เนื่องด้วยวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังอยู่ในช่วงศึกษาสิ่งต่าง ๆ รอบตัว จึงใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน ซึ่ง Dusek⁽¹⁶⁾ ได้อธิบายเอาไว้ว่ากลุ่มเพื่อนจะก่อให้เกิดอิทธิพลต่อวัยรุ่นได้ คือ วัยรุ่นใช้พฤติกรรมและทักษะของเพื่อนมาเป็นบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบหรือประเมินตนเอง เช่น เพื่อนสูบบุหรี่แล้วดูดี มีหน้ารูปตัววีจะถือว่าสวย ฯลฯ และวัยรุ่นรับเอาเจตคติพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนมาปฏิบัติ เช่น กระแสลดความอ้วน ออกกำลังกาย แต่งหน้า ใช้ของฟุ่มเฟือย ฯลฯ ซึ่งการคล้อยตามเพื่อนนั้นก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมค่านิยม รวมทั้งกลายเป็นแบบแผนพฤติกรรมเจตคติของวัยรุ่น ดังนั้นภาพลักษณ์จึงมีผลต่อความภาคภูมิใจในตัวเองของเพศหญิง สอดคล้องกับแนวคิดของ Coopersmith⁽¹⁸⁾ ธีระ ชัยยุทธยธรรยง⁽³⁰⁾ ที่อธิบายไว้ว่ารูปแบบที่อยู่ภายในตนเองที่ส่งผลต่อความแตกต่างของความภาคภูมิใจในตัวเอง คือ คุณลักษณะที่จำเพาะหรือรูปแบบลักษณะทางกายภาพ ดังเช่น บุคคลที่มีความรู้สึกมองเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มักจะหมกมุ่นอยู่กับความคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง หรือกระทำ

พฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อต้องการยอมรับจากสังคม อีกทั้งยังกลัวการถูกปฏิเสธจากสังคมและยังกลัวกับความผิดพลาดเล็ก ๆ น้อยที่เข้ามากระทบในชีวิตอีกด้วย

จากตาราง 4 ผู้วิจัยสังเกตเห็นประเด็นที่มีผลต่อแรงจูงใจในระดับมากที่สุดคือ การที่เด็กวัยรุ่นเหล่านี้ได้ค้นพบความถนัด และเอกลักษณ์ของตัวเองจริง ๆ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดเกิดใจรัก และศรัทธาในสิ่งที่ตนได้คัดสรรเลือกเอง ก่อให้พลังในสิ่งที่ตนจะต้องปฏิบัติโดยไม่หวั่นกลัวอุปสรรค ตามแนวคิดของ Erikson⁽¹⁵⁾ McClelland⁽¹²⁾ และสำเร็จ จันทรสว่าง อ่างใน อนเนก สุดจาง⁽³¹⁾ ได้กล่าวไว้และนอกจากนั้นคาดว่าอิทธิพลกลุ่มเพื่อน สายใยระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนนั้นเป็นตัวสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนได้ ส่งผลให้เด็กกล้าที่จะสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านการเรียนทางศึกษา มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้ ดังที่ผลของการศึกษาสมพรพรหมจันทร์⁽³²⁾ และอาภรณ์ ใจเที่ยง⁽²⁵⁾ ได้กล่าวไว้ว่ารูปแบบการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เกินค่ามาตรฐาน

นอกเหนือจากนั้นจากผลการศึกษายังพบว่าผู้ประกอบการที่อาชีพค้าขาย รับจ้าง สองอาชีพนี้ จะมีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในเด็กสายอาชีพสูงกว่าผู้ประกอบการอาชีพอื่น ๆ สอดคล้องกับ จารสินทร์ จันทรอำพล⁽³³⁾ ศิริลักษณ์ เรืองสารี จากผลการศึกษาพบว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครอง โดยส่วนมากจบชั้นประถมศึกษา ผวนกับรายได้รวมเฉลี่ยของครอบครัวของเท่ากับ 32,111.96 บาท ซึ่งในทางตรงกันข้ามรายได้รวมเฉลี่ยของครอบครัวนักเรียนสายสามัญจะอยู่ที่ 65,454.87 บาท จากผลผู้วิจัยคาดว่าระดับการศึกษาน่าจะมีผลต่อการสร้างอาชีพ และรายได้ของผู้ปกครอง ซึ่งอาชีพของผู้ปกครองมีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาอาชีพ เหตุผลที่คาดว่าก็คือ นักศึกษาสายอาชีพที่มีผู้ประกอบการมีอาชีพรับจ้าง และค้าขาย จะมีทัศนคติ มีแรงจูงใจและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนและครอบครัวให้ดีกว่าเดิมแก่ตนเอง สอดคล้อง

กับ Domjan⁽³⁴⁾ และ Lovell⁽³⁵⁾ ที่กล่าวว่าความมีแรงจูงใจเป็นภาวะในการจุดพลังพฤติกรรมแต่ละบุคคลกระทำพฤติกรรมนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนต้องการ ในทางตรงกันข้ามนักศึกษาที่มีผู้ประกอบการมีอาชีพข้าราชการ ผู้วิจัยคาดว่าข้าราชการมีสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลตามที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ ก.พ.⁽³⁶⁾ ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเอื้อให้เกิดความพร้อม หลาย ๆ อย่างที่ดีกว่าอาชีพอื่น ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย กองทุนต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้นักศึกษามีความรู้สึกเพียงพอกับสิ่งที่ตนได้รับจากครอบครัว ทำให้อาจรู้สึกที่ไม่จำเป็นต้องดิ้นรนส่งผลให้ระดับแรงจูงใจที่ไม่ได้สูงมาก

ข้อจำกัดในงานวิจัย

เนื่องจากกลุ่มประชากรที่กำลังศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ฯ ระดับชั้น ปวช.ทุกประเภทวิชา นักเรียนวัยรุ่นโรงเรียนหอวัง ระดับชั้นมัธยมตอนปลาย โดยเริ่มตั้งแต่อายุ 16 ปี จนถึง 18 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2557 จึงอาจไม่สามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ได้ศึกษาในระบบการศึกษานี้ หรือศึกษาสถานศึกษาอื่น ๆ จังหวัดอื่น ๆ ได้

สรุป

การศึกษานี้พบว่าระดับความภาคภูมิใจในตนเองในนักศึกษาสายอาชีพและนักเรียนสายสามัญนั้นมีความต่างกัน โดยนักเรียนสายสามัญมีระดับความภาคภูมิใจในตนเองที่น้อยกว่านักศึกษาสายอาชีพ และนอกเหนือจากนั้นพบว่าปัจจัยเรื่องของเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับความภาคภูมิใจในตัวเองของนักเรียนสายสามัญ โดยเพศหญิงนั้นมีระดับความภาคภูมิใจในตัวเองที่น้อยกว่าเพศชายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในนักศึกษาสายอาชีพและนักเรียนสายสามัญอยู่ในระดับมากที่ไม่แตกต่างกัน นอกเหนือจากนั้นพบว่าปัจจัยเรื่องของอาชีพผู้ประกอบการของนักศึกษาสายอาชีพมีผลต่อระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาในกลุ่มสายอาชีพอื่นที่หลากหลาย หรือศึกษาในกลุ่มเดียวแต่ลงรายละเอียดเชิงลึก อาทิเช่นศึกษาในกลุ่มสายอาชีพ แล้วเปรียบเทียบระหว่างเด็กที่เรียนพาณิชย์ กับเด็กที่เรียนสายช่าง
2. ควรลองเปลี่ยนพิกัดตำแหน่งของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เช่น ไปเก็บในสถานศึกษาที่ต่างจังหวัด
3. ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของครอบครัวแล้วลงรายละเอียดให้ลึกยิ่งขึ้น เพื่อหาปัจจัย หรือประเด็นเรื่องที่ตั้ง ผลต่อการเห็นคุณค่าในตัวเองที่ใหม่ ๆ
4. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตัวเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษา ที่ผลต่อเด็ก จะได้นำข้อมูลที่ได้ตรงนี้ไปพัฒนา และปรับในเรื่องของการให้องค์ความรู้ในเรื่องการส่งเสริมเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาให้กับสถาบันอื่น ๆ
5. ควรทำการศึกษาต่อในลักษณะการศึกษาในเชิงทดลองเกี่ยวกับการแทรกแซงเด็กวัยรุ่น โดยนำโปรแกรมการส่งเสริมความภาคภูมิใจในตัวเอง และการแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยมีกลุ่มเปรียบเทียบสองกลุ่มคือกลุ่มที่ไม่ได้รับการแทรกแซง กับกลุ่มที่ได้รับการแทรกแซง เพื่อดูประสิทธิภาพของโปรแกรมที่ทำ แล้วนำที่ได้มาปรับใช้ในสถานศึกษาต่อไป เช่นเพิ่มเติมในการเรียนการสอนของครูผู้สอนแนะแนว ผู้ที่ทำงานทางด้านวัยรุ่นรวมถึงผู้ปกครอง
6. ควรศึกษาในรูปแบบเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลที่เป็นปัญหาที่แท้จริง และแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างตรงจุด

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ และคณาจารย์นักเรียนนักศึกษา ตลอดจนบุคลากรโรงเรียนหอวัง และวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล

อ้างอิง

1. คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2549
2. ประกายเพชร สุภะเกษ, สุธรรม นันทมงคลชัย, มัทธนา ดำรงค์ดี. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเกมส์คอมพิวเตอร์ในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา. วารสารสารธารณสุขศาสตร์ 2555 ม.ค. - เม.ย.;42(1):66 - 77
3. Schwab K. Education Ranking in the Global Competitiveness Index 2012 - 2013. Switzerland: SRO-Kundig, 2013
4. พงศ์เทพ เทพกาญจนา. 'พงศ์เทพ' ยอมรับการศึกษาไทยห่วยจริง. ใน: ทีมข่าวการศึกษา, บรรณาธิการ. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. 5 กันยายน 2556. หน้า 3
5. Piaget J. Handbook of Child Psychology. New York: Wiley, 1983
6. สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ระบบการศึกษาไทย [ออนไลน์]. 2556 [เข้าถึงเมื่อ 12 ก.ย. 2556]. เข้าถึงได้จาก: http://www.bic.moe.go.th/th/index.php?option=com_content&view=article&id=661&catid=61
7. นิพนธ์ สุรพงษ์รักเจริญ. ปัญหาของการอาชีวศึกษาในประเทศไทย. สานปฏิรูป 2548 มี.ค.; 71(1): 9-11
8. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. สถิตินักศึกษาอาชีวศึกษาออกกลางคันปี 2553-2555. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา, 2555
9. ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. โพลชี้'เด็กอาชีวะ' ออกกลางคัน เหตุไม่ยอมเรียน-ยากจน. ใน: ทีมข่าวการศึกษา, บรรณาธิการ. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. 5 กันยายน 2556. หน้า 5
10. Khara S. You Can Win: Winner Don't Do Different

- Things, They Do Things Differently. Singapore: entice Hall, 1998
11. Branden N. Self-esteem at Work. San Francisco, CA: Jossey-Bass, 1998
 12. McClelland DC, Winter DG. Motivating Economic Achievement. New York: Wiley, 1969
 13. รัชนี้อยู่ แก้วคำศรี. ความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันการเห็นคุณค่าในตนเองและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545
 14. ปัญญา ชูช่วย. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2551
 15. Erikson EH. Childhood and Society. New York: Norton, 1975
 16. Dusek JB. Adolescent Development and Behavior. New Jersey: Prentice-Hall, 1987
 17. Rogers CR. Client Center Therapy. Boston: Houghton Mifflin, 1959
 18. Coopersmith S. The Antecedent of Self-esteem. 2nded. California: Consulting Psychologist Prees, 1981
 19. ศิริวรรณ ทวีวัฒนปรีชา. การเห็นคุณค่าในตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับการปรับตัวในสังคมของนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549
 20. Lawrence D. Improved Reading Through Counselling. London: Word Lock, 1973
 21. Brookover WB, Thomas S, Paterson A. Self-concept of ability and school achievement. Soc Educ 1964 Oct;37(3):271-8
 22. James W. The Principles Of Psychology. New York: Holt, 1890
 23. เสาวภา วชิรโรจน์ไพศาล. พ่อแม่แม่จ๋าอย่ากดดันหนู. นิตยสารรักลูก 2 ตุลาคม 2554
 24. สมพิศ แซ่เฮง. ศึกษาการใช้วิธีสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์ 2 ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2556
 25. อภรณ์ ใจเที่ยง. หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2546
 26. สมพร พรหมจรรย์. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2540
 27. สุรัชย์ วิริยะมนตรี. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกถึงคุณค่าต่อตนเองของวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง [วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541
 28. พนม เกตุมาน. สุขใจกับลูกวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: แพลนพับลิชิ่ง, 2535
 29. จุลณี เทียนไทย. การเติบโตของวัยรุ่นไทยท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคม: กรณีศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างทางเพศในการมองภาพลักษณ์รูปร่างในอุดมคติความไม่พึงพอใจในรูปร่างและวิธีการให้ได้มาซึ่งภาพลักษณ์รูปร่างอันเป็นผลเสียต่อสุขภาพของวัยรุ่นไทยอายุ 16-19 ปีในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2549

30. ธีระชัย ยุทธยรรยง. การเสริมสร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง. วารสารวิชาการ 2542;2(2): 68-74
31. อเนก สุตจ่านงค์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีระดับความสามารถแตกต่างกันโดยการสอนแบบปฏิบัติการ [ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2531
32. สมพร พรหมจรรย์. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช [ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2540
33. จารสินทร์ จันทรอำพล. การศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมกลุ่มแบบเพื่อนช่วยเพื่อนวิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพระดับชั้นปวช. 1/1 และ 1/2 แผนกวิชาการบัญชี [รายงานการวิจัย]. เชียงใหม่: วิทยาลัยการอาชีพฝาง, 2555
34. Domjan M. The principles of learning and behavior. Belmont, CA: Thomson/ Wadsworth, 1996
35. Lovell RB. Adult Learning. New York: Haper and Row, 1980
36. สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของข้าราชการ [ออนไลน์]. 2556[เข้าถึงเมื่อ 16 ก.ย. 2556]. เข้าถึงได้จาก: http://www.ocsc.go.th/OCSC/TH/index.php?option=com_content&view=article&id=293:2011-07-03-03-11-49&catid=96:2011-06-29-14-50-47&Itemid=256